Euroopan unionin neuvosto

Bryssel, 27. toukokuuta 2025
(OR. en)

9463/25

AG 74
POLGEN 56
FREMP 137
JAI 689
DISINFO 47
HYBRID 56
AUDIO 44
EDUC 187

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	8629/25
Asia:	Puheenjohtajavaltion päätelmät EU:n demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston istunnossaan (yleiset asiat) 27. toukokuuta 2025 käsittelemät puheenjohtajavaltion päätelmät, joiden tekstiä 25 valtuuskuntaa kannatti.

LIITE

Päätelmät EU:n demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJAVALTIO

1. PALAUTTAA MIELEEN seuraavat aiemmin antamansa päätelmät: päätelmät koulutuksen vaikutuksesta yhteisten eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden vahvistamiseen[1], päätelmät demokraattisesta selviytymiskyvystä: vaaliprosessien suojaaminen ulkomaiselta sekaantumiselta[2], päätelmät vapaan, avoimen ja tietoon perustuvan demokraattisen keskustelun vahvistamisesta ja suojelemisesta[3], päätelmät EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta siltä osin kuin on kyse rahoituksesta perusoikeuksien edistämiseksi, suojelemiseksi ja täytäntöönpanemiseksi[4], päätelmät kansalaisyhteiskunnan roolista perusoikeuksien suojelemisessa ja edistämisessä EU:ssa[5] sekä päätelmät Euroopan totalitaaristen järjestelmien tekemien rikosten muistamisesta[6].

2. TOTEAA, että muuttuva geopoliittinen toimintaympäristö, mukaan lukien Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, aiheuttaa demokratioillemme vakavia haasteita, jotka voivat pahentaa yhteiskunnallista kitkaa, polarisoitumista ja radikalisoitumista sekä heikentää luottamusta instituutioihin ja vaaleihin.

3. KOROSTAA, että demokratia ei voi kukoistaa ilman sananvapautta ja että demokratioiden selviytymiskyvyn on perustuttava oikeusvaltioperiaatteeseen, perusoikeuksiin ja Euroopan unionin vaalimiin arvoihin, sellaisina kuin ne on vahvistettu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa. PAINOTTAA myös, että demokratia, vapaus ja tasa-arvo vahvistavat toinen toistaan; MUISTUTTAA, että näiden arvojen kunnioittaminen on unionin toimielinten, elinten, laitosten ja virastojen sekä jäsenvaltioiden yhteisellä vastuulla.

---

1 15738/23.
2 10119/24.
3 10533/24.
4 6878/25.
5 7388/23.
6 11268/11.

4. KOROSTAA, että EU:n toimielimillä ja jäsenvaltioilla on yhteinen vastuu oikeusvaltion edistämisestä ja turvaamisesta kaikkien käytettävissä olevien välineiden avulla perussopimusten mukaisesti. PAINOTTAA tässä yhteydessä, että on tärkeää ottaa perusoikeudet huomioon kaikissa EU:n politiikoissa, lainsäädäntöaloitteissa ja sovellettavan EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa.

5. TOTEAA, että demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistaminen on Euroopan turvallisuuden suojelun kulmakivi. Se edellyttää vapaata ja monipuolista julkista keskustelua sekä kykyä tunnistaa ulkomainen tiedonmanipulointi ja häirintä, mukaan lukien erityisesti EU:n arvoihin tai instituutioiden demokraattiseen toimintaan sekä sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen kohdistuva disinformaatio, ja torjua sitä, samoin kuin kykyä tunnistaa poliittisiin tarkoituksiin tapahtuva historiallisten tosiasioiden manipulointi tai väärentäminen ja torjua myös sitä. Tarvitaan myös pitkän aikavälin toimia vapaiden, riippumattomien ja moniarvoisten tiedotusvälineiden tukemiseksi, vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien varmistamiseksi, kansalaiskasvatuksen edistämiseksi, kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseksi ja oikeusvaltion suojelemiseksi.

6. KOROSTAA, että demokratioiden selviytymiskyvyn edistäminen paikallisella, alueellisella, kansallisella ja unionin tasolla on keskinäisesti toisiaan tukevaa ja edellyttää kokonaisvaltaisia yhteisiä toimia koko hallinnon ja koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan hengessä.

7. PALAUTTAA MIELEEN, että EU on viime vuosina toteuttanut merkittäviä toimia demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistamiseksi, erityisesti komission joulukuussa 2023 esittämän, vuonna 2020 hyväksyttyyn eurooppalaisen demokratian toimintasuunnitelmaan perustuvan demokratian puolustuspaketin, EU:n hybridivälineistön, ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän torjuntavälineistön, nopean hälytysjärjestelmän turvallisena foorumina tietojen jakamiseksi ulkomaiseen tiedonmanipulointiin ja häirintään liittyvistä poikkeamista, disinformaatiota koskevat käytännesäännöt, oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetun asetuksen, digimarkkinasäädöksen, digipalvelusäädöksen, tekoälysäädöksen, eurooppalaisen medianvapaussäädöksen ja direktiivin strategisten häirintätarkoituksessa nostettujen kanteiden torjumisesta (SLAPP-kannedirektiivi). PYYTÄÄ komissiota jäsenvaltioiden toimivaltaa täysin kunnioittaen panemaan nämä säännöt ennakoivasti täytäntöön ja käyttämään käytettävissään olevia välineitä, erityisesti digipalvelusäädöksen mukaisia tutkinta- ja seuraamusvaltuuksiaan.

8. PAINOTTAA, että vapaiden ja oikeudenmukaisten vaalien suojeleminen kaikelta valtiollisten tai valtiosta riippumattomien toimijoiden ulkomaiselta sekaantumiselta, myös tietoalalla, ja vaalien avoimuus ovat olennaisen tärkeitä demokratioille. KOROSTAA tämän vuoksi, että on tärkeää käyttää tehokkaasti ja vaikuttavasti Euroopan unionin vaaliyhteistyöverkostoa kunnioittaen samalla täysin kansallisten viranomaisten ensisijaista roolia vaalien rehellisyyden turvaamisessa niin, että kukin toimii oman toimivaltansa puitteissa.

9. KOROSTAA, että vaalien läpinäkyvyys on voitava taata, ja PANEE tältä osin MERKILLE poliittisen mainonnan läpinäkyvyyttä ja kohdentamista koskevan asetuksen voimaantulon ja tulevan täysimääräisen soveltamisen sekä PANEE myös MERKILLE komission suosituksen vapaiden, rehellisten ja häiriönsietokykyisten vaalien edistämisestä ja käynnissä olevan työn, joka koskee kolmansien maiden puolesta toteutettavan edunvalvonnan avoimuutta sekä Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden perussääntöä ja rahoitusta.

10. KOROSTAA vapaiden, riippumattomien ja moniarvoisten tiedotusvälineiden ratkaisevaa roolia ja niiden saatavuutta, sillä ne tarjoavat demokratioitamme vahvistavaa tasapainoista ja objektiivista tietoa, ja korostaa myös teknologia-alan, erityisesti sosiaalisen median alustojen, hallitusten ja muiden sidosryhmien vastaavaa vastuuta sananvapauden ja avoimen demokraattisen keskustelun ylläpitämisestä digitaalisessa ympäristössä; KANNUSTAA jäsenvaltioita, komissiota, viranomaisia, kansalaisyhteiskuntaa ja yksityisiä toimijoita harkitsemaan tapoja tukea edelleen faktantarkistusaloitteita ja Euroopan laajuisia riippumattomia mediahankkeita, kuten yleiseurooppalaisia audiovisuaalialan alustoja, sekä tutkivaa journalismia, jotta varmistetaan journalististen normien mukainen sisällön tuottaminen ja noudatetaan täysin toimituksellisen ja muun vastuun ja riippumattomuuden periaatteita.

11. TOTEAA, että ulkomaisista tiedonmanipulointi- ja häirintäkampanjoista, mukaan lukien disinformaatio, on tullut uhka demokratialle ja oikeusvaltiolle erityisesti sosiaalisessa mediassa. Jos näihin riskeihin ei puututa, ne voivat vakavasti uhata demokraattisten prosessien eheyttä ja kansalaisten sitoutumista heikentämällä luottamusta demokraattisiin instituutioihin ja menettelyihin.

12. TOTEAA lisäksi, että integroitu ja monisidosryhmäinen lähestymistapa on avainasemassa ulkomaisten tiedonmanipulointi- ja häirintäkampanjoiden, myös disinformaation, torjunnassa, jotta voidaan osana kansalaiskasvatusta edistää avoimuutta ja digi-, kyber-, informaatio- ja medialukutaitoa, tekoälylukutaito mukaan luettuna.

13. KOROSTAA tässä yhteydessä, että on jatkettava toimia audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin medialukutaitoa koskevien säännösten edistämiseksi ja tukemiseksi ja on tarvittaessa otettava huomioon komission vuonna 2023 antamat medialukutaitoa koskevat suuntaviivat. Tätä taustaa vasten TUKEE tekoälyn vastuullista käyttöä, haitallisen sisällön, myös syväväärennösten ja käyttäytymisperusteisen kohdentamisen avulla luodun sisällön, luomisen ja levittämisen ehkäisemistä ja sen vaikutuksen lieventämistä, sekä algoritmien läpinäkyvän käytön edistämistä.

14. KOROSTAA, että on tärkeää tukea kansalaisten osallistumista demokraattiseen toimintaan, ja PALAUTTAA tässä yhteydessä MIELEEN eurooppalaisen kansalaisaloitteen välineenä, jota EU:n kansalaiset usein käyttävät osallistuakseen suoraan demokraattiseen prosessiin.

15. KOROSTAA, että on tärkeää tukea kansalaisjärjestöjä SEU 2 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettujen arvojen ja oikeuksien edistämisessä ja suojelussa; PANEE tässä yhteydessä MERKILLE komission meneillään olevan, perusoikeuskirjan soveltamista koskevan Eurooppa 2020 -strategian väliarvioinnin perusoikeuskirjan 25-vuotispäivän yhteydessä ja TOISTAA, että on tärkeää saattaa päätökseen unionin liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen SEU 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

16. PAINOTTAA, että riittävän rahoituksen varmistaminen kansalaisjärjestöille ja ihmisoikeuspuolustajille – jotka ovat edelleen olennainen osa keskinäisen valvonnan järjestelmää ja osaltaan edistävät ja suojelevat unionin arvoja, myös oikeusvaltioperiaatetta, perusarvoja ja demokratiaa– on ratkaisevan tärkeää sellaisen yhteiskunnan luomiseksi ja ylläpitämiseksi, jossa vallitsevat unionin arvot. TOTEAA, että rahoituskäytäntöjen avoimuus ja vastuuvelvollisuus on varmistettava.

17. KOROSTAA kansalaisjärjestöjen merkitystä demokratian ja oikeusvaltion suojelemisessa, erityisesti koska ne seuraavat yksilöiden oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista, valvovat valtiollisten toimijoiden toimintaa, kiinnittävät yleisön huomion lainrikkomistapauksiin ja edistävät vähemmistöihin tai aliedustettuihin ryhmiin kuuluvien henkilöiden ja haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden etuja ja heidän näkökulmiensa huomioimista.

18. PAINOTTAA, että on tärkeää jatkaa aktiivisesti avointa ja läpinäkyvää vuoropuhelua kansalaisjärjestöjen ja ihmisoikeuspuolustajien kanssa ottaen kummankin asiantuntemuksen huomioon päätöksentekoprosesseissa; on myös tärkeää jatkaa kansalaisjärjestöjen tukemista perusoikeuskysymysten tarkastelussa ja käsittelyssä sekä kansalaisten tukemisessa päätöksentekoprosesseissa ja demokratioiden selviytymiskyvyn lujittamisessa, myös ruohonjuuritasolla.

19. TOTEAA, että varainhoitoasetuksen perusteella jäsenvaltioiden ja komission on unionin rahoitusta ja EU:n talousarviota toteuttaessaan varmistettava perusoikeuskirjan 51 artiklan noudattaminen ja kunnioitettava talousarvion täytäntöönpanon kannalta merkityksellisiä SEU 2 artiklaan kirjattuja unionin arvoja.

20. MUISTUTTAA, että korruption torjunta on välttämätöntä EU:n demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistamiseksi, ja PYYTÄÄ unionin toimielimiä, elimiä, laitoksia ja virastoja sekä jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan korruption torjumiseksi.

21. PALAUTTAA MIELEEN, että nämä neuvoston päätelmät eivät vaikuta vuoden 2027 jälkeisestä monivuotisesta rahoituskehyksestä käytäviin neuvotteluihin; KOROSTAA, että on kartoitettava demokratioiden selviytymiskykyä lujittavia toimenpiteitä ja varmistettava asianmukainen EU:n rahoitus tällaisten toimenpiteiden tukemiseksi.

22. PYYTÄÄ komissiota ja korkeaa edustajaa omien toimeksiantojensa puitteissa ja jäsenvaltioiden toimivaltaa täysin kunnioittaen tehostamaan toimiaan tiedon eheyden turvaamiseksi ja ulkomaisten tiedonmanipulointi- ja häirintäkampanjoiden, myös disinformaation, torjumiseksi erityisesti silloin, kun kyseiset kampanjat kohdistuvat EU:n turvallisuuteen, arvoihin tai instituutioiden demokraattiseen toimintaan, heikentävät oikeusvaltiota tai sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä taikka manipuloivat tai väärentävät historiallisia tosiseikkoja. Tällaisiin toimiin olisi sisällyttävä myös strategisen viestinnän käyttö, diplomaattiset yhteydet kumppaneihin ja uusiin kumppanuuksiin sovellettava rakentava, EU:n arvoja edistävä lähestymistapa.

23. PYYTÄÄ komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa tutkimaan tapoja koota järjestelmällisellä tavalla yhteen kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät, mukaan lukien jäsenvaltiot, EU:n toimielimet, kansalaisyhteiskunta, tutkimus- ja tiedeyhteisö, yksityiset toimijat ja muut asiaankuuluvat asiantuntijat eri aloilta, jotta voidaan jakaa parhaita käytäntöjä ja antaa strategista ohjausta demokratioiden selviytymiskykyyn liittyvistä toimintapolitiikoista hyödyntäen parhaalla mahdollisella tavalla nykyisiä toimia ja kunnioittaen asianmukaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaa.

24. PYYTÄÄ komissiota omaksumaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa johtavan aseman Euroopan muistiperinnön ylläpitämisessä kaikkialla Euroopassa muun muassa antamalla aiheesta kertomuksen, jota neuvoston on määrä käsitellä vuoden 2027 alussa. PANEE tässä yhteydessä MERKILLE eurooppalaisen muistiperinnön ja omantunnon foorumin edistymisen 1900-luvun totalitaaristen hallintojen uhreille tarkoitetun yleiseurooppalaisen muistomerkin perustamisessa Brysseliin; ja PALAUTTAA MIELEEN koordinoidun lähestymistavan arvon, kun siinä hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla kaikkia olemassa olevia kansallisen ja EU:n tason rakenteita ja yksiköitä, kuten eurooppalaisen muistiperinnön ja omantunnon foorumia.

25. KOROSTAA, että on edelleen pohdittava sitä, miten selviytymiskykyä, varautumista, kriisien ehkäisykykyä ja niihin reagointivalmiuksia voidaan parantaa johdonmukaisesti, jotta uusia kriisejä ja uhkia, kuten ilmastokatastrofeja ja laajamittaisia teknisiä häiriöitä, voidaan ehkäistä ja niihin voidaan vastata tehokkaasti; PANEE tässä yhteydessä MERKILLE yhteisen tiedonannon EU:n varautumisunionistrategiasta, jonka tavoitteena on, että EU olisi valmis suojelemaan kansalaisiaan ja demokratian ja arkielämän kannalta keskeisiä yhteiskunnallisia toimintoja.

26. KOROSTAA tässä yhteydessä, että demokratioiden selviytymiskykyä koskevissa kehyksissä olisi otettava huomioon varautumista ja kriisinhallintaa koskevat valmiudet, etenkin jotta voitaisiin puuttua vaaroihin, joita disinformaation leviäminen aiheuttaa laajamittaisten hätätilanteiden aikana, ja taata, että hätäapukehykset edistävät tehokkaasti tosiasioihin perustuvan tiedon levittämistä, kunnioittaen samalla sananvapautta ja tiedonsaantioikeutta.

27. PYYTÄÄ komissiota ottamaan nämä kysymykset huomioon tulevassa eurooppalaista demokratian kilpeä koskevassa aloitteessaan.

28. SITOUTUU palaamaan säännöllisesti EU:n demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistamisen käsittelyyn.